

LÕIMUMISE VISIOONISEMINARI LAUDKONDADE ARUTELUDE KOKKUVÕTTED

Visiooniseminaril toimusid laudkondlikud arutelud neljal teemal: inimestevaheliste kontaktide elavdamine, side riigiga, eesti keele õppe tõhustamine, majandusliku ebavõrdsuse vähendamine. Lisaks palusime kõikidel gruppidel mõelda ka n.ö. horisontaalsetele teemadele: haridus, meedia ja ühtne infoväli, infotehnoloogilised lahendused. Grupitöö ülesanne oli pakkuda välja (uued) tegevused fookusteemade probleemide lahendamiseks.

Märksõnad teema „Inimestevahelised kontaktid“ kohta

Erinevast rahvusest inimestevaheliste kontaktide mitmekesistamine ja intensiivistamine, muust rahvusest inimeste aktiivsus, osalus ja kaasatus ühiskonnas ning vabatahtlikus tegevuses, kodanikuaktiivsus, osalus vabaaja ja kultuuri/spordi tegevustes, ühisüritustel, huviringides, küla, asumi jt seltside üritustel kaasalöömine.

Märksõnad teema „Side riigiga“ kohta

Eesti riigi maine ja kuvand, riigi ühisväärtused, riigiidentiteet, usaldus riigiinstitutsioonide vastu, heaolu ja turvalisus Eestis, naturalisatsiooni protsess, Eesti kodanikuks olemise väärtustamine, ligipääs teenustele ja infole, osalus demokraatlikes ja otsustusprotsessides.

Märksõnad teemal „Eesti keele õppe tõhustamine“ kohta

Täiskasvanute eesti keele oskuse tõstmine, eesti keele õppe võimalused: tasuta õppimine, õppe kvaliteet, õpetajate puudus, keeleõppe info kättesaadavus, keeleeksamid, uusimmigrantide keeleõpe ja kohanemine, keelekeskkond, uued keeleõppetehnoloogiad.

Märksõnad teemal „Majanduslik ebavõrdsus“ kohta

Töötus, muust rahvusest inimesed avalikus sektoris, klaaslagi, mitmekesisus töökohal, võrdne kohtlemine töökeskkonnas, täiendkoolitus, etnilised lõhed tööturul, romad, välistöötajad, tööturukoolitused, tööle värbamine, ettevõtluse edendamine, innovatsioon, regionaalsed eripärad.

Käesolevasse dokumenti on koondatud arutelude lühikokkuvõtted.

TEEMA: INIMESTEVAHELISED KONTAKTID

LAUDKOND NR 1

---

1. Teavitada sündmusest: mitmes keeles, õigel ajal (piisavalt vara), õiges kanalis
2. Sihtrühmade analüüs – tegevuste-võimaluste ülevaade
3. KOVide kaasamine välismaalaste lõimimisse
4. Suured aktsioonid nt Teeme Ära, maraton
  - a. Vabatahtlike tegevus
  - b. Koos, ühine tegevus
5. Kuidas kaasata kohalik „välismaalaste klubisse“?
6. Kino kui vahend – filmitähed
7. Youtuberid, blogijad
8. Road-trip üle-Eesti
9. Perevahetus: lapsed maale
10. Õpilasabi keeleõpes
11. Lapsevanemate klubid, koostöötegevused
12. Regulaarsed, kvaliteetsed tegevused, mis toovad inimesed kokku
13. Venelased laulupeole

LAUDKOND NR 2

- Ühtne haridussüsteem
  - o Paindlikud mudelid piirkondade eripäradest, probleemidest ja vajadustest lähtuvalt
- Keelekümblusklassid eesti õppekeelega koolidesse
- Ekskursioonide programmid, siseturismi arendamine, noorte vahetused (ühishuvide põhjal), kontaktide arendamine kultuurivaldkonnas
- Kodanikuühenduste jõudude ühendamine lahendatavate probleemide, mitte keele põhiselt (vastavate koordinaatorite palkamine)
- Kohalike MTÜde jõustamine, kohalike algatuste toetamine, kaasav eelarve
- TEDx konverentside toetamine

LAUDKOND NR 3

Kool – ühiskool – töökoht / Sport – vaba aeg → eluaegsed kontaktid
„Räägime vajadusest ja huvidest, mitte vajadusest lõimuda“

1. Haridussüsteem: Lasteaia lõpuks peaks iga laps valdama eesti keelt tasemel, mis võimaldab põhikoolis õppida eesti keeles (10 aastane üleminekuage).
  - Eesmärk: iga laps räägib lasteaia lõpuks kahes keeles – üks neist riigikeel.
  - Eeldus: haridussüsteemi ümberkorraldamine, mis hõlmaks kahepoolset keelekümblust
  - Vaja:
    - o riik peab väärtustama õpetajaid, soodustama kõrgelt kvalifitseeritud õpetajate suundumist Ida-Virumaale jt Eesti piirkondadesse (soliidne palk, ametikoht vms)

- Twinning: õpetajate ja treenerite kogemuste vahetus kvalifikatsiooni tõstmiseks. Omavahelised professionaalsed kontaktid, mis soodustavad „mullidest“ välja tulemits
- Koolide, huvikoolide õpilasvahetus
- Ülikool – sisseastumisel keelenõue ära võtta
- Vaheaasta – tasustatud eesti keele õpe
- Infosulu murdmine: spordi- ja kultuurisündmuste parem kommunikatsioon kohapeal, oma elukohas (nt info laulupeo kohta vene meedias minimaalne). MÕLEMAS KEELES INFO.

LAUDKOND NR 4

- Kontaktide arendamine läbi spordi ja kultuuri
- Ühendav klubiline tegevus (vabal ajal)
- Mitte-eestlaste kaasamine poliitikasse (osalusprotsessidesse)
- Kaitseliidu propageerimine
- Riigikeelega kool kõikidele
- Noorsootöö – eestikeelne ja muulastega koos
- Julgustamine
- Rohkem kiitust
- Tunnustamine

LAUDKOND NR 5

- Ühtne haridussüsteem (alates lasteaiast) eesti keele baasil, kus oleks võimalik säilitada rahvuskultuuri.
  - Süsteemi rakendamine peab olema erinevates regioonides paindlik vastavalt kohalikele probleemidele ja vajadustele. Peaksid olema erinevad mudelid, näiteks eri piirkondade puhul erinevad ajakavad ja erinevad etapid ning nende elluviimine.
- Keelekümblikklassid liigutada eesti õppekeelega koolidesse (kasvõi osaliselt, mõnede ainete osas).
- Ühistunnid naabruskoolides.
- Kompleksne lähenemine, mitte eraldi keeleõppe probleemide lahendamine või ühtse hariduse probleemide lahendamine, vaid kõik valdkonnad koos (kodu, kogukond jne).
- Oluline küsimus on see, kuidas Ida-Virumaa noortest teha oma riigi patrioote. KOVID ja riigiasutused peaksid sellega rohkem tegelema.
- Kodanikuühenduste tegevuse ühtseks muutmine, keelest sõltumata.
  - Põhieesmärk ei saa olla lõimumine, vaid ikka kindla eesmärgi nimel ühtne tegevus. Ei ole vaja lõimumisega tervikuna tegeleda, vaid keskenduda hästi konkreetsete valdkondadele ja teemadele.
- Kodanikuühiskonna katusorganisatsioonid on eestikeelsed, vaja oleks riigi poolt ühte koordinaatorit, kes tegeleks ja koondaks venekeelsed ühinguid. Hetkel toimitakse liiga eraldi ja suhtlemist ei ole.
- Vajalik on tegeleda kodanikuhariduse ja aktiivsete kodanike kasvatamisega.
- Võimalikult palju kohalikke MTÜsid jõustada, toetada kohalikke algatusi. Kasutada MTÜdes olevat potentsiaali ja kontakte probleemide lahendamisel.
- Kaasava eelarve põhimõtete rakendamine (kohalikud inimesed saavad ise rohkem otsustada, milliste probleemide lahendamisele oma kogukonnas raha suunata).

- Peavad kehtima riiklikud programmid, et meelitada rohkem teiste regioonide inimesi Ida-Virumaale (ettevõtetele maksusoodustused, teadlikud riigipoolsed investeeringud Ida-Virumaa regiooni).
- Siseturism (turismi eest vastutavad asutused võiksid rohkem ja sihitumalt tegeleda).
- Nii täiskasvanute kui laste ekskursioonid erinevatesse regioonidesse (saartelt Ida-Virumaale, Ida-Virumaalt Lõuna-Eestisse), tutvustada eri paiku ja piirkondade ajalugu.
- Noorte vahetused – mitte ainult elukoha- või keelepõhised, vaid huvipõhised (soodustab kontakte ühishuvide põhiselt).
- Inimeste huvidel põhinevate ühistegevuste arendamine ja pakkumine.
- Kontaktide soodustamine kultuurivaldkonnas.
- Dialoogi toetavate platvormide toetamine: TEDx tüüpi konverentsid, häkatonid jne.
- Eesti noortele „teise Venemaa“ kohta positiivse info edastamine, näiteks kultuurivaldkonnas. Rääkida Eesti ajaloo sidemetest vene kultuuriga.
- Venemaa propaganda piiramine. Inimeste harimine kriitilise infotarbimise osas.

TEEMA: EESTI KEELE ÕPPE TÕHUSTAMINE

LAUDKOND NR 1

Sõnastada teema nimetus ümber: Eesti keele **omandamise** tõhustamine

Kohustus – vajadus – huvi – inspiratsioon

Motivatsioon

- Õpetajate ettevalmistus/täiendusõpe
- „vanad kooli“ – muust valdkonnast õpetajaks
- Kohalikud sädeinimesed (keeleklubid, keelekohvikud)

Haridussüsteem

- Ühtne lasteaed/kool:
  - mitmekeelne õpe
  - koostöosuhted
  - ühisosa
  - vanemad+vanavanemad

Kommunikatsioon

- erinevad keele omandamise võimalused → tutvustus
- võimaluste kasutamise õpetus → kohalikud sädeinimesed

Lisavõimalused

- raamatukogud jms kogukonnakohad (keele omandamine huviala kaudu)
- ühiste tegevuste grupid
- keelepartnerlus → koosõppeseadus (tandemõpe)
- vene muinasjutud eesti keeles jms kirjandus ja muud kultuuriprogrammid
- keeleõpe teleprogramm (-šou) → ristmeedia
- avaliku sfääri keele lihtsustamine (nt eraldi uudised lihtsamal keeles)
- eesti keele sõprade klubid („transitšikutele“)

Tavaõppeformaadid

- kui sa ei tule eesti keele juurde, siis eesti keel tuleb sinu juurde
  - o kursused võimalikult kodu lähedal
  - o tugi omavalitsustele

LAUDKOND NR 2

- Keeleõpe peab olema sihtkeeles (mitte tõlkepõhine). Vajalik meetodika on olemas, puudub traditsioon ja kogemus.
- Koolieelikud õpivad keelt koos ühes lasteaias
- Haridus- ja noortevaldkonna töötajate baaskoolitus peab sisaldama mitmekultuurilises keskkonnas töötamise ettevalmistust (see kehtib kõigile, kes inimestega töötavad – sotsiaaltöötajad, õpetajad, noorsootöötajad jne)

- Keele- ja kultuuriõppe sisu peab olema elulähedasem, seotud õppija vajaduste ja reaalsete olukordadega (nii koolis kui ka täiskasvanuõppes) Keeleõppe eesmärk peab olema OSKUS mitte PABER
- Eestikeelsed filmid ja kultuurisaated peaksid olema eestikeelsete subtiitritega (nt vaegkuuljate meetmed)
- Iseseisva keeleõppe toetamiseks tuua õppesse uusi IT-lahendusi: nt suhtlusrobot vms
- Keelekeskkonna erinevate vormide kasutamine (IT-vahendid, välireklaam), mis mis õppimist seda teadvustamata toetavad

---

LAUDKOND NR 3

- Ida-Viumaa jne piirkondadest pärit lastele mõeldud laagrid
- Riigiteenistujate lähetused eestikeelsetesse piirkondadesse
- Keelekohvikute arendus
- Riigikeele prestiiži hoidmine (inglise keele pealetungi tõkestamine)
- Eesti keele õpetajate koolitamine ja motiveerimine
- Pereõpe

TEEMA: SIDE RIIGIGA

LAUDKOND NR 1

Kodakondsus

1. Määratlemata kodakondsusega inimestele positiivseid signaale, et tekitada riigiga usalduslikum side (kodakondsusleping)
2. TV-saadete sari + muud meedia meetmed
3. 1-2 aastane koridor halli passide vähendamiseks

Uussisserändajad

1. Riik peab suurendama eesti keele ja põhiseaduse tundmise kursuste andmist – kodanikuks arenemine
2. Lasteaia ja kooli ühte süsteem (riiklik) ´
MUST = PEAB

Eestimaalased

1. Põhirahva kodanikuriigi demokraatlike väärtuste toetamine
  - a. Kodanikuharidus täiskasvanutele + koolitajate koolitamine
  - b. Meedia + sotsiaalmeedia
  - c. Kultuurilise ühisosa leidmine
2. Tekitada turvalise keskkonda ühiskondliku dialoogi tekitamiseks
3. Isikuvabaduse ja teiste demokraatlike printsiipide väärtustamine (meetmed sarnased riigiidentiteediga)

Konkreetsete tugiteenuste loomine tagasipöördujatele (individuaalsed abivahendid)

LAUDKOND NR 2

- Kodaniku vaates teenusedisain – praegu jagatud mitme ministeeriumi vahel teenused. See peaks olema kuidagi sujuv üleminek. Uussisserändajate vaatest on STAKi koostamise puhul ära tehtud.
- Riigi tasandite selgem arusaam, kes mille eest vastutab, KOV, valitsus jms
- Keeleõppe KOVide võimestamine selles - KOV töötajate keeleõpe. Keeleoskuse teema ühiskonnas laiemalt – perearstid, elementaarsed teenused erinevates keeltes
Valmisoleku kaardistamine KOVides
- Tallinna rahvusvaheline maja – suundumus ka teistesse Eesti piirkondadesse, muutus ka veel rohkem e-riigikeskseks, digikirjaoskus, teenuse disain selles vallas, et inimene saaks vajaliku info ühest kohast
- Süsteemne rahvusseltside toetamise jätkamine, kodaniku osalemine kultuurilise mitmekesisuse valdkonnas
- Spetsiifiliste pädevuste infokorje – näide türgikeelsest logopeedist. IT lahendusi kasutada nõudluse-vajaduse kokkusaamiseks

---

LAUDKOND NR 3

Usaldus riigi vastu:

- Leiame rohkem ühiseid huvisid
- Usaldus kaitseväge, politsei vastu
- Lihtne riigiga suhelda (dokumendid, teenused) → lihtsad ja selged sõnumid
- Rahvusvahelise poliitilise debatti MITTE sisse toomine
- Keeleinspeksioon

Regionaalpoliitika

- Perifeeriaid pole
- Maksusüsteem ei soosi maakondadevahelist tööjõuliikumist

Kodakondsus

- Topeltkodakondsus ???
- Võimalused on olemas, lisameetmeid ei ole vaja

Haridus:

- Tunneme erinevaid kultuure ja nende eripärasid
- Motiveerida õpetajaid minema Narva
- (põhi)koolid teevad koostööd
- Võrdne kohtlemine (et eestlased poleks mentorid ja venelased mentiid)
- Kohanemisprogramm algab varem kui 3 kuu jooksul (inimene ei tule eluks ajaks) → võimekad ettevõtted, et töötajatele toeks olla

Osalemine:

- Ühiskondlikult aktiivsed inimesed
- Lõimumine kultuuri ja spordi kaudu
- Vene õpetajate/koolijuhtide kuulamine/kaasamine → julgus kaasa rääkida

---

LAUDKOND NR 4

- Ühiskondlik tegevus
  - o Motiveerimine
  - o Ühise infovälja loomine
  - o Suurte üksikute projektide kommunikerimine muukeelsetele (Teeme Ära jne)

TEEMA: MAJANDUSLIK EBAVÕRDSUS

LAUDKOND NR 1

- Eesti keele õpe peab olema elulisem
- Positiivsetest eeskujudest rohkem rääkida
- Ettevõtlusprogrammid
- Venekeelsed PROTOTRONi või AJUJAHi eelvoorud
- STEM ained hariduses
- Lubame rääkida vigadega eesti keeles
- Maksude soodustused
- Ressursitasude suurem % piirkonda tagasi (ida-Virumaa)
- Keeleõpe tasuta riigi poolt
  - + jätkukursused
  - + suhtlemisring
- Vene noortele eesti tööturu võimaluste tutvustamine
- Lisarahastus Kolledžite regionaalse arengutegevuse jaoks

LAUDKOND NR 2

- Riik, kui teenäitaja (erinevast rahvusest riigiteenistujad)
- Praktikakohad eestikeelsetes firmades
- Praktilise teavitustegevus tööandjatele